

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 📠: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRPS/387/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

368/2011. (XII. 7.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **panaszosok**¹ 2011. július 4-én előterjesztett **panaszát** a 2011. december 7-én tartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Pécsi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) Az édesapa panaszos 2011. július 4-én elektronikus úton küldte meg panaszát, amelyben sérelmezi a vele szemben P. városban, 2011. július 4-én hajnali 2 óra 20 perc és 2 óra 28 perc közötti időben foganatosított rendőri intézkedést. Panaszát 2011. július 5-én postára adott levelében aláírásával is megerősítette.

Az édesapa panaszos előadja, hogy 15 éves fiával éppen a S. úti garázsuknál tartózkodtak, amikor két – a panaszban név szerint megnevezett – rendőr igazoltatta őket. Miután fiával a rendőrök felszólításának eleget téve kijöttek a garázból, az intézkedést foganatosító rendőr (Z. G.) elkérte a személyi igazolványukat. A fiú a kérésnek azonnal eleget tett, az édesapa panaszos iratai azonban a gépkocsiban maradtak, ezért be kellett mennie értük a garázsba.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Az édesapa panaszos az igazoltatásról szeretett volna felvételt készíteni – amit minden hasonló alkalommal megtesz –, ezért mobiltelefonját átadta fiának, hogy iratait át tudja nyújtani az intézkedő rendőrnek.

A panaszos megjegyzi, hogy több igazoltatásról készült felvétel van a birtokában, és ez idáig a felvételek készítését az igazoltató rendőrök egyike sem kifogásolta. Jelen esetben azonban Z. G. a személyiségi jogaira hivatkozva megtiltotta azt, majd kivette a fiú kezéből a mobiltelefont. Az édesapa panaszos meglátása szerint az igazoltató rendőr ezzel az arrogáns viselkedésével nagy félelmet okozott a fiának.

Az édesapa panaszos ekkor közölte az intézkedő rendőrrel, hogy tudomása szerint joga van felvételt készíteni – azzal, hogy a felvételeket nem hozhatja nyilvánosságra – és táskájából elővett egy – a Testületnek is csatolt – levelet, amelynek az alább idézett részét felolvasta az igazoltató rendőrnek, majd a levelet át is adta neki.

„Tisztelt [...] Úr!

A Budapesti Rendőr-főkapitánysághoz elektronikus úton eljuttatott – a rendőri intézkedésekkel, különösen az igazoltatásokkal kapcsolatban feltett – kérdése tárgyában az alábbiakban tájékoztatom.

1-2.) Az Önnel, illetve más állampolgárral szemben foganatosított rendőri intézkedések során az intézkedő rendőrökről készíthet fénykép- illetve videofelvételt abban az esetben, ha az a rendőri intézkedést nem akadályozza."

Az intézkedő rendőr ennek ellenére kikapcsolta az édesapa panaszos telefonját, és továbbra sem engedélyezte a felvétel készítését, a panaszos álláspontja szerint súlyosan csorbítva ezzel a tisztességes eljáráshoz való jogát.

Ezt követően az édesapa panaszos elkérte a két rendőr nevét és azonosítóját. Z. G. ekkor ugyan elmondta a nevét, a panaszos azonban azt nem értette, ezért kérte, hogy ismétlje azt meg. Ezt a kérését az intézkedő rendőr azzal utasította el, hogy neki csak egyszer kötelessége ezt közölni, majd kijelentette, hogy az látható a ruházatán is. Az édesapa panaszos megpróbálta leírni az intézkedő rendőr azonosító számát, a hajnali közvilágítás miatti kedvezőtlen fényviszonyok azonban nem tették azt lehetővé. Ekkor az édesapa panaszos megkérte, hogy álljon közelebb a garázshoz, mert ott kedvezőbbek a fényviszonyok, az intézkedő rendőr azonban a kérésnek nem tett eleget. A fenti nehézségek ellenére sikerült feljegyezni az azonosító számokat: Z. G. azonosító száma: [...], V. N. azonosító száma: [...].

Az édesapa panaszos elmondja, hogy az igazoltatás során az empátiának, illetve a segítőkészségnek a legcsekélyebb jelét sem tapasztalta, majd idézte a rendőrség Etikai Kódexének alábbi sorait. „A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Empátiával fordul embertársai felé, védelmet és segítséget nyújt a rászorulóknak. A rendőr mindig tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős. A rendőr megjelenésével is emeli a testület társadalmi megbecsültségét, tiszteletét és bizalmát ébreszt.”

Az édesapa panaszos az igazoltatást követően, 2 óra 30 perckor felhívta a rendőrséget és panaszt tett az esettel kapcsolatban. Az ügyeletes tiszt felajánlotta, hogy kiküldi a

parancsnokot, mivel azonban fiával késésben voltak, ezt a felajánlását nem kívánta igénybe venni.

Az édesapa panaszos a fentieket összegezve kifogásolja, hogy az eljáró rendőr a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendeletben (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) foglalt követelményeket – tisztelgés, név és azonosító szám közlése, valamint a tervezett intézkedés tényének és céljának megjelölése – mellőzve kezdte meg az intézkedést.

Kifogásolja továbbá mobiltelefonja elvételét, annak kikapcsolását, ami álláspontja szerint akadályozta az objektív adatokat tartalmazó felvételkészítést. Megjegyzi továbbá, hogy az intézkedő rendőrt járőrtársa nem figyelmeztette a szakmai elvárások betartására. Az édesapa panaszos előadja továbbá, hogy panasztételi jogáról sem kapta meg az előírt tájékoztatást.

2) Az édesapa panaszos 2011. július 28-án kelt elektronikus levelében jelezte, hogy fia nevében, mint törvényes képviselő jár el, ezért kéri, hogy a Testület fiát is panaszosként kezelje.

3) 2011. december 1-jén az édesapa panaszos a Testület munkatársával folytatott telefonbeszélgetés során elmondta, hogy az eseményekről készült videofelvételt a Testületnek megküldeni nem tudja, mert azt az eljáró rendőrök mobiltelefonjáról letörölték.

4) 2011. december 1-jén a fiú panaszos elektronikus levélben nyilatkozott az esettel kapcsolatban. Leírja, hogy édesapjával a panaszolt időben H. városba indultak, ezért mentek a S. úti garázsukhoz. Miután bementek a garázsba, hallotta, hogy egy gépjármű állt meg a garázs előtt, majd valaki erőlyesen felszólította őket, hogy „jöjjenek ki!”. Amikor édesapja kinyitotta az ajtót, látta, hogy két rendőr áll a garázs előtt, mögöttük egy szolgálati gépjármű.

Az eljáró rendőrök tájékoztatták őket, hogy igazoltatást hajtanak végre és elkérték a panaszosok iratait, a fiú panaszos személyi igazolványát azonnal át is adta. Ezalatt édesapja bement az egyik garázsba, mert az iratait tartalmazó táskája a gépkocsiban maradt, majd visszatért az iratokkal és a kezében lévő mobiltelefonnal, amit maga elé tartott. A fiú panaszos előadja, hogy édesapja és a rendőrök szóváltásba keveredtek, mert az intézkedő rendőrök a felvételkészítés abbahagyására szólították fel az édesapa panaszost, aki azonban erősködött, hogy neki a felvételkészítéshez joga van.

Ezt követően az édesapa panaszos átadta fiának a mobiltelefont, és arra kérte őt, hogy folytassa a felvételkészítést, amikor az egyik intézkedő rendőr a fiú kezében lévő telefon után nyúlt. A fiú panaszos elmondja, hogy nem mert ellenkezni, mert megijedt. A rendőr elvette a mobiltelefont, majd „valamit babrált vele”. Ezt követően édesapja sérelmezte a rendőrök viselkedését, majd átadott egy dokumentumot az egyik rendőrnek. A továbbiakban folytatódott a szóváltás az édesapa panaszos és a rendőrök között, a fiú panaszos azonban nem emlékszik arra, miről volt szó, mert elmondása szerint remegett a félelemtől – amit igyekezett nem kimutatni. Miután elmentek a rendőrök, a fiút édesapja vigasztalta, majd az édesapa panaszos betelefonált a rendőrségre.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A Pécsi Rendőrkapitányság kapitányságvezető-helyettese 2011. augusztus 10-én kelt jelentésében beszámol arról, hogy a rendőri intézkedés teljes körű megítélhetősége, valamint valamennyi szegmensének megismerése érdekében meghallgatta az intézkedést fogatosító rendőröket és az alábbiakat állapította meg.

A Pécsi Rendőrkapitányság Kertvárosi Rendőrőrsének beosztottjai járőrszolgálatuk ellátása során 2011. július 4-én 2 óra 20 perc körüli időben Pécsen a S. úton, a lakóházak közelében két alakra – a panaszosokra – lettek figyelmesek, akik a szolgálati gépjárművet meglátva futásnak eredtek. Mivel a panaszosok nem sportruházatot viseltek, és a rendőrök egyértelműen észlelték, hogy a panaszosok a szolgálati gépjárművet meglátva kezdtek el futni, a rendőrök a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségük alapján megkezdték a gyanús viselkedő személyek rendőri intézkedés alá vonását. Az intézkedés megkezdésekor szem előtt tartották azt a körülményt is, hogy a környéken igen magas az éjszakai órákban elkövetett vagyon elleni bűncselekmények (lakásbetörések, gépjármű-, garázs-, és tároló feltörések) száma.

A panaszosok befutottak a házak közé, ahová a rendőrök – a megközelítés nehézségei okán – a szolgálati gépjárművel időbeli lemaradással követték őket. A rendőrök a panaszosokat egy félig nyitott garázs előtt guggolva látták meg ismét. Ekkor a panaszosok a szolgálati gépjárművet észlelve a nyitott garázs mellett álló másik garázsba beszaladtak, majd az ajtót magukra húzták. A rendőrök a szolgálati gépjárműből kiszállva napszaknak megfelelő köszönéssel megkezdték az intézkedést, és Z. G. r. törzsőrmester a panaszosokat felszólította, hogy jöjjenek ki a garázsból. Miután a panaszosok kijöttek, a r. törzsőrmester az intézkedés tényének, céljának, valamint kiváltó okának közlésével folytatta az intézkedést. A rendőrök – segítő szándékkal – érdeklődtek a gyanús viselkedés oka után, megkérdezték, hogy van-e valami, amiben tudnak segíteni. Ekkor az édesapa panaszos közölte, hogy amikor közeli lakásukból mentek fel a garázsba, meglátták a szolgálati gépjárművet. Mivel bennük a rendőrök jelenléte nagy riadalmat és félelmet keltett, nagyon megijedtek és szaladni kezdtek. Elmondta, hogy a két nyitott garázs az övé, így ott jogszerűen tartózkodnak.

Tekintettel a gyanús viselkedésre adott kétséges magyarázatra, valamint a nyitott garázsokra, az eljáró rendőrök megítélése szerint indokoltá vált a panaszosok személyazonosságának, valamint a tartózkodásuk jogszerűségének megállapítása, ezért az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták őket.

A kapitányságvezető-helyettes álláspontja szerint a rendőrség – így a járőrtevékenység – alapvető feladata a közbiztonság védelme, a bűnmegelőzés, valamint a bűnüldözés, ezért a rendőrségnek szenzitíven kell reagálnia a napszaktól idegen, gyanús mozgásokra, tevékenységekre – különösen egy bűnügyi szempontból fertőzött területen. Fentiek alapján véleménye szerint a panaszosok igazoltatása, adataik rögzítése jogszerű és indokolt volt, ezért a panaszosok személyes adatok védelméhez való alapvető joga nem sérült.

Mivel szükségessé vált a panaszosok igazoltatása, a r. törzsőrmester személyazonosságuk igazolására szólította fel őket. A rendőri felszólításnak a fiú panaszos haladéktalanul eleget is tett, az édesapa panaszos azonban az intézkedés helyszínétől ellépve bement a másik, félig nyitott garázsba. Ezt a rendőrök nem tekintették az intézkedés alóli kivonásra irányuló szándéknak, feltételezték, hogy az édesapa panaszos személyazonosító igazolványát hozza ki az állítása szerint tulajdonában lévő garázsból. Az édesapa panaszos azonban nem a személyazonosító igazolványával, hanem egy mobiltelefonnal érkezett vissza, amit fénykép-

vagy videofelvétel készítése céljából a rendőrök felé tartott. Az édesapa panaszos magatartását egyértelműen a felvételtkészítés, és nem a rendőri intézkedésnek való önkéntes alávetés determinálta, ezért a r. törzsőrmester ismételten felszólította személyazonosságának igazolására, aminek azonban az édesapa panaszos továbbra sem tett eleget, hanem a felvételtkészítésre koncentrálnak passzívan ellenállt az intézkedésnek. Ekkor a r. törzsőrmester egymást követően többször – eredménytelenül – felszólította a panaszoszt a felvételtkészítés abbahagyására, és személyazonosságának igazolására. Az édesapa panaszos úgy tett mintha nem állna rendőri intézkedés alatt, hanem kívülálló személyként figyelné a rendőri intézkedést. A r. törzsőrmester közölte az édesapa panaszossal, hogy ő jogszerű rendőri intézkedés alatt áll, és törvényi kötelezettsége az Rtv. 19. §-a alapján magát a rendőri intézkedésnek alávetni. Az édesapa panaszos a rendőri közlésre reflektálva elmondta, hogy neki jogában áll videofelvételt készítenie a rendőri intézkedésről, amely joga tekintetében az intézkedő rendőr őt megerősítette, azonban arról is tájékoztatta, hogy jogának gyakorlása mellett köteles magát a rendőri intézkedésnek alávetni. Az édesapa panaszos a kapott tájékoztatást, valamint a rendőri felszólítást folyamatosan figyelmen kívül hagyva kizárólag a rendőrökről történő fénykép- vagy videofelvétel készítésével volt elfoglalva, amely magatartással akadályozta a rendőri intézkedés eredményes és biztonságos végrehajtását. Az édesapa panaszos a rendőr figyelmének szolgálati tevékenységéről történő elvonására törekedve akadályozta a rendőri intézkedést. Tekintettel a fentiekre a r. törzsőrmester az édesapa panaszos kezéből a mobiltelefont kivette, és azt kikapcsolva a fiú panaszosnak adta át, aki a jogszerű rendőri intézkedésnek korábban már önként alávetette magát.

A rendőri intézkedés akadályainak megszüntetését követően az intézkedő r. törzsőrmester ismételten felszólította az édesapa panaszoszt személyazonosító igazolványának átadására, aminek a panaszos eleget tett. A személyi igazolványának átadásával egyidejűleg az édesapa panaszos egy dokumentumot is átadott az intézkedő rendőrnek, és közölte, hogy azt a levelet az Országos Rendőr-főkapitányságtól (a továbbiakban: ORFK) kapta. Elmondta, hogy neki joga van a rendőrökről fénykép- vagy videofelvételt készíteni, csak azt – beleegyezés nélkül – nem hozhatja nyilvánosságra. A panaszos ezen közlésére válaszolva a r. törzsőrmester újból megerősítette a panaszoszt ezen tudomásának helytállóságáról, majd ismételten tájékoztatta arról is, hogy ezen jogának gyakorlása nem mentesíti a rendőri intézkedésnek történő alávetési, valamint az utasításnak megfelelő engedelmesség tanúsításának törvényi kötelezettsége alól. A r. törzsőrmester tájékoztatta az édesapa panaszoszt, hogy tudomása van a levélben szereplő általános rendőri állásponttól, azonban felhívta a panaszos figyelmet arra is, hogy a tájékoztatóban az is szerepel, hogy a felvételtkészítés jogát abban esetben gyakorolhatja, ha azzal a rendőri intézkedést nem akadályozza. Az édesapa panaszos a közlés ezen – rá vonatkozó részét – figyelmen kívül hagyva, felvételtkészítéshez való jogára koncentrálnak a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét hangoztatta.

A kapitányságvezető-helyettes előadása szerint az édesapa panaszos személyazonosságának megállapítását követően az intézkedő rendőrök – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – a nyilvántartó rendszerekben történő ellenőrzést elvégezték, majd az okmányok visszaadásával a r. törzsőrmester az intézkedést befejezettnek nyilvánította, azonban – mielőtt a rendőrök az Rtv. 20. § (2) bekezdése alapján nevüket és azonosító számukat közölhetnék volna – a panaszos elővett egy noteszt, és a rendőröket nevük valamint jelvéyszámuk leírására utasította. Ekkor a r. törzsőrmester, valamint társa a nevét, jelvéyszámát valamint beosztási helyét a panaszossal szóban közölte.

A közlést figyelmen kívül hagyva a panaszos ismételten nevük és jelvéyszámuk leírására utasította a rendőröket. A r. törzsőrmester tájékoztatta a panaszost, hogy a jogalkotó rendelkezése alapján a rendőrnek nevét és jelvéyszámát szóban kell közölnie – aminek ők maradéktalanul eleget is tettek – így nem kötelesek annak írásbeli közlésére. Tájékoztatta továbbá a panaszost, hogy az ő, valamint a társa egyenruháján nevük és jelvéyszámuk – szabályszerűen – fel van tüntetve, amit leolvashat. Ha a szóbeli közlést nem tudja megjegyezni, akkor le is jegyezheti, de ennek megtételére a rendőröket nem utasíthatja. Ezt követően az édesapa panaszos kissé közelebb hajolt előbb a r. törzsőrmesterhez, névtáblájáról a nevét, jelvényéről pedig a jelvéyszámát leolvasta, majd ezt követően ugyanezt a r. őrmesterrel is megtette, és a megismert adatokat noteszébe feljegyezte. Az adatok rögzítését követően az intézkedő rendőrökkel közölte, hogy panasszal fog élni, mivel nem engedték használni a mobiltelefonját. Az édesapa panaszos kijelentésre reagálva a r. törzsőrmester közölte, hogy a rendőri intézkedéssel szemben panasszal élhet, majd az Rtv. előírásainak megfelelően tájékoztatta a panasztétel lehetőségéről és annak módjáról. A tájékoztatás megadását követően a r. törzsőrmester az intézkedést befejezte, majd a rendőrök a napszaknak megfelelő elkészönést követően a helyszínről távoztak.

A kapitányságvezető-helyettes meglátása szerint a panasztételi lehetőségre vonatkozó tájékoztatás megtörténtét alátámasztja a panaszosok által – az intézkedés napján – a Testületnek címzett és benyújtott beadvány elkészülte is.

A Pécsi Rendőrkapitányság beosztottai a panaszosokkal szembeni intézkedésük során az Rtv. 20. §-ban foglalt törvényi előírásoknak maradéktalanul eleget tettek. Az intézkedés fogantatásakor őket egyenruhájuk, azon elhelyezett névtáblájuk és azonosító jelvényük igazolta. Az intézkedő rendőrök az intézkedés megkezdése előtt a jogszabályi előírások szerint, a napszaknak megfelelő köszönést követően a gyanúsán viselkedő személyeket az intézkedés tényéről, valamint céljáról tájékoztatták – és mivel az intézkedés megkezdésekor annak eredményességét veszélyeztette – nevüket és jelvéyszámukat az intézkedés befejezésekor közölték. A közlés megtörténtének tényét a panaszosok panaszlevelükben alátámasztották, ugyanakkor annak körülményeit a panaszelbírálás eredményének befolyásolására törekedve a valóságtól eltérő aspektusba helyezték.

A rendőri intézkedés hangneme vonatkozásában az intézkedő rendőrök egybehangzóan azt állították, hogy a rendőri intézkedés a panaszos személyét, emberi méltóságát nem sértő, hétköznapi életben szokványos, pejorativitást nélkülöző kifejezések használatával, normál hangnemben zajlott.

Az intézkedő rendőrök elmondták, hogy az intézkedés megkezdésekor az édesapa panaszos kissé zihált, amely az intézkedést megelőző futásának volt betudható. Az intézkedés ideje alatt a fiú panaszos nem szólalt meg, az édesapa panaszos pedig provokatív mondanivalóját nyugodt hangnemben fogalmazta meg. Az intézkedés fogantatásának ideje alatt láthatóan sem a panaszost, sem a fiát nem feszélyezte a rendőrök jelenléte, rajtuk a – viselkedésük magyarázatául adott – rendőri jelenléttől való félelem vagy riadalom nem látszott.

Az intézkedő rendőrök elmondása szerint a panaszos offenzív fellépésével megkísérelte a rendőri intézkedés jogalapjának emocionális útra terelését, és ezzel a rendőri intézkedés jogszerűségének kétségbe vonását, azonban ezen törekvése, valamint folytatott kommunikációja mindössze a határozottság és fokozott jogszerűség irányába determinálta a

rendőri intézkedést, mivel a Pécsi Rendőrkapitányság közterületi állományának tagjai napi rendszerességgel találkoznak hasonló esetekkel.

A kapitányságvezető-helyettes tájékoztatta továbbá a Testületet arról, hogy az igazoltatáskor kiállított RK-lapok már nem állnak rendelkezésre, megküldte azonban a Robotzsaru Rendszerből elérhető „Intézkedés leírása” címén rögzített adatokat. Előadta továbbá, hogy a panaszos bejelentéséről készített hangfelvételt szintén nem áll módjában megküldeni, mert azt az Rtv. 42. §-ában előírt határidőben a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányságon megsemmisítették.

2) Az intézkedő r. törzsőrmester, valamint r. őrmester 2011. július 4-én kelt közös jelentésükben az alábbiak szerint számolnak be az esetről. 2011. július 4-én szolgálatuk teljesítése során 2 óra 20 perckor a szolgálati gépjárművel Pécsett, a S. úton haladtak a felüljáró irányába, amikor észlelték, hogy a S. út 70. szám magasságában a belső szervizúton két személy fut felfelé a bevásárló központ irányába.

Az intézkedő rendőrök a szolgálati gépjárművel követni kezdték a panaszosokat, akik – amikor észlelték a rendőrautót – beszaladtak egy nyitott garázsba és az ajtót behajtották. Fentieket követően az intézkedő rendőr a „rendőrség” és a „törvény nevében!” szavak előre bocsátásával felszólította a panaszosokat, hogy jöjjenek elő. A panaszosok a felszólításnak eleget tettek. Mivel nem sportoláshoz öltöztek, az intézkedő rendőr megkérdezte az édesapa panaszost, hogy miért futottak, menekülnek-e valaki elől, esetleg érte-e őket valamilyen jogsértés. Az édesapa panaszos azt válaszolta, hogy a közelben laknak és a S. úton lévő garázsukba tartottak, azonban amikor meglátták a szolgálati gépjárművet, megijedtek, mert „bennük a rendőrök jelenléte félelmet és riadalmat kelt”, ezért fiával futásnak eredtek. Ezt követően az intézkedő rendőr felszólította a panaszosokat, hogy adják át személyazonosító okmányukat. A fiú panaszos a felszólításnak eleget tett, az édesapa panaszos azonban személyazonosító okmány helyett a mobiltelefonját vette elő, és azt az eljáró rendőrök felé emelte, mintha fényképfelvételt, vagy videofelvételt készítené. Ekkor az intézkedő rendőr ismét közölte az édesapa panaszossal, hogy igazolja magát, valamint tegye el a mobiltelefonját, azt majd az igazoltatás és a rendőri intézkedés befejeztével használhatja. Az édesapa panaszos azonban továbbra is tartotta a mobiltelefonját, és közölte, hogy „papírja van róla, hogy ő a rendőrökről videofelvételt készíthet”. Az édesapa panaszos a személyazonosító okmányát továbbra sem adta át.

Ezt követően a Szolgálati Szabályzat 4. § (3) és (4) bekezdései értelmében – mivel az édesapa panaszos az intézkedés során az intézkedő rendőr figyelmét a mobiltelefonnal próbálta elvonni, valamint a rendőri felszólításnak nem tett eleget –, továbbá az Rtv. 13. § (3) bekezdés, valamint a Szolgálati Szabályzat 6. § (1) bekezdése értelmében – mivel az édesapa panaszosnál lévő mobiltelefon a rendőri intézkedés eredményességét akadályozta – az intézkedő rendőr az édesapa panaszos kezéből a mobiltelefont kivette, azt kikapcsolta, és a fiú panaszos kezébe adta. A rendőr közölte, hogy a rendőri intézkedés befejeztével a panaszosok a mobiltelefont ismételten használhatják. Fentieket követően az édesapa panaszos is átadta a személyazonosító igazolványát, és az intézkedő rendőr őt igazoltatta, majd priorálta.

A személyazonosító okmányokat az intézkedő rendőr a panaszosoknak visszaadta, majd közölte, hogy a rendőri intézkedést befejezte. Ekkor az édesapa panaszos elkérte az eljáró rendőrök nevét és jelvényszámát, amit szóban közöltek vele, majd a helyszínről távoztak.

Az intézkedő rendőrök jelentették az esetet az ügyeletvezetőnek, aki utasította őket, hogy az intézkedésről készítsenek jelentést, mert az édesapa panaszos betelefonált a rendőrségi ügyeletre, és közölte, hogy panasszal fog élni az intézkedés ellen, amiért nem hagyták, hogy mobiltelefonját használja az intézkedés során.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálata tárgyává tette az intézkedő rendőrök hangnemét, a szolgálati fellépés követelményeinek megtartását, valamint azt, hogy jogszerűen akadályozták-e meg az intézkedő rendőrök azt, hogy az édesapa panaszos az intézkedésről videofelvételt készítsen.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz, a 9. § (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz, valamint az 54. § (1) bekezdésében foglalt emberi méltósághoz való jogát.

1) Az édesapa panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő r. törzsőrmester megtiltotta, hogy felvételt készítsen az intézkedésről, álláspontja szerint jogszerűtlenül vette el és kapcsolta ki mobiltelefonját.

Elmondta, hogy az igazoltatásról szeretett volna felvételt készíteni – amit minden hasonló alkalommal megtesz –, ezért mobiltelefonját átadta fiának, hogy iratait át tudja adni az intézkedő rendőrnek. Előadta továbbá, hogy több igazoltatásról készült felvétel van a birtokában, és ez idáig a felvételek készítését az igazoltató rendőrök egyike sem kifogásolta. Jelen esetben azonban Z. G. a személyiségi jogaira hivatkozva megtiltotta azt, majd kivette a fiú kezéből a mobiltelefont. Az édesapa panaszos elmondása szerint tájékoztatta az intézkedő rendőrt arról, hogy joga van felvételt készíteni, azokat nem hozhatja azonban nyilvánosságra. Ennek alátámasztására egy, az ORFK-tól kapott levelet is átadott a r. törzsőrmester részére.

A fiú panaszos az édesapa panaszos előadásával megegyezően adta elő a történeteket azzal a különbséggel, hogy ő a rendőrök és az édesapja közötti szóváltásra nem emlékszik.

Az intézkedő rendőrök jelentése szerint az igazoltatás során az édesapa panaszos személyazonosító okmány helyett a mobiltelefonját vette elő, és azt az eljáró rendőrök felé emelte, mintha fényképfelvételt, vagy videofelvételt készítené. Ekkor az intézkedő rendőr felszólította az édesapa panaszost, hogy igazolja magát, valamint tegye el a mobiltelefonját, azt majd az igazoltatás és a rendőri intézkedés befejeztével használhatja. Az édesapa panaszos azonban továbbra is tartotta a mobiltelefonját, és közölte, hogy „papírja van róla, hogy ő a rendőrökről videofelvételt készíthet”. Az édesapa panaszos a személyazonosító okmányát továbbra sem adta át.

Ezt követően a Szolgálati Szabályzat 4. § (3) és (4) bekezdései értelmében – mivel az édesapa panaszos az intézkedés során az intézkedő rendőr figyelmét a mobiltelefonnal próbálta elvonni, valamint a többszöri rendőri felszólításnak nem tett eleget –, továbbá a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. § (3) bekezdés, valamint a Szolgálati Szabályzat 6. § (1) bekezdése értelmében – mivel az édesapa panaszosnál lévő mobiltelefon a rendőri intézkedés eredményességét akadályozta – az intézkedő rendőr az

édesapa panaszos kezéből a mobiltelefont kivette, azt kikapcsolta, és a fiú panaszos kezébe adta. A rendőr közölte, hogy a rendőri intézkedés befejeztével a panaszosok a mobiltelefont ismételten használhatják. Fentieket követően az édesapa panaszos is átadta a személyazonosító igazolványát, és az intézkedő rendőr őt igazoltatta, majd priorálta.

A kapitányságvezető-helyettes tájékoztatása a fentieket azzal egészíti ki, hogy az intézkedő r. törzsőrmester az édesapa panaszost többször megerősítette a tekintetben, hogy joga van felvételt készíteni, azonban arról is tájékoztatta, hogy e jogának gyakorlása mellett köteles magát a rendőri intézkedésnek is alávetni. Az édesapa panaszos azonban a kapott tájékoztatást, valamint a rendőri felszólítást figyelmen kívül hagyva kizárólag a rendőrökről történő fénykép- vagy videofelvétel készítésével volt elfoglalva, amely magatartással akadályozta a rendőri intézkedés eredményes és biztonságos végrehajtását. A rendőri intézkedés akadályainak megszüntetését követően az intézkedő r. törzsőrmester ismételten felszólította az édesapa panaszost személyazonosító igazolványának átadására, aminek eleget tett.

A Testület megjegyzi, hogy a rendőri intézkedések rögzítésével kapcsolatban megoszlik a joggyakorlat. Számos adatvédelmi biztosi és legfelsőbb bírósági döntés mellett több rendőri szerv vezetőjének jogi álláspontja is az, hogy a rendőrökről hozzájárulásuk nélkül szolgálatban sem készíthető jogszerűen hang-, illetve képfelvétel.

Ugyanakkor a Testület 120/2008. (X. 21.) számú állásfoglalásának előkészítése során a rendőrség több képviselője is úgy nyilatkozott, hogy önmagában a felvételek készítése miatt nem, csupán a felvétel közzététele kapcsán merülnek fel jogi aggályok.

Az ORFK Hivatala Jogi Főosztályának vezetője szerint „az intézkedő rendőr nem közszereplő, intézkedése során az esemény fotózható, a rendőr arcképe azonban annak előzetes hozzájárulása nélkül nem hozható nyilvánosságra. Ez viszont nem jelenti azt, hogy a közterületen intézkedő rendőrökről egyáltalán ne lehetne felvételt készíteni, azonban a felvételek készítése kizárólag az érintettek számára is nyilvánvaló módon történhet. A felvétel készítésekor sem lehet viszont az intézkedő rendőrt akadályozni a feladatainak ellátásában, és amennyiben erre sor kerül, úgy a rendőr – nem kifejezetten a felvétel készítése, hanem az intézkedés akadályozása miatt – megteheti a szükséges további intézkedéseket.”

A BRFK Hivatala Jogi, Koordinációs és Panaszügyi Osztály Jogi Csoportjának vezetője arra az álláspontra helyezkedett, hogy a magánszemély a rendőrt mind egyenruhában, mind civilben fogánatosított intézkedése során jogosult lefényképezni, azonban arcmásának közzétételéhez kifejezett hozzájárulása szükséges. Ez viszont nem jelenti azt – értelmezése szerint –, hogy magánszemély nem fényképezheti az intézkedést, mivel a rendőrség nem lehet „arc nélküli” az intézkedései során sem. A csoportvezető kifejtette továbbá, hogy önmagában a rendőr fényképezése nem lehet jogalapja a fényképező személy elleni intézkedésnek.

Ezzel a rendőrségi véleménnyel összhangban a Testület is arra az álláspontra helyezkedett, hogy az Alkotmánybíróság 54/2000. (XII. 18.) AB határozata alapján fokozott közérdek fűződik az esetleges rendőri jogsértések dokumentálhatóságához.

A Testület álláspontja szerint a rendőr valóban nem tekinthető közszereplőnek, azonosításához viszont közhatalom-gyakorlása során közérdek fűződik. Abban az esetben, ha

– mint a panaszos által lefényképezett eseménynél is történt – a rendőr intézkedik, arcával is vállalnia kell a cselekményt.

Mindezek alapján a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőri intézkedések dokumentálása önmagában nem törvénysértő, azt a rendőr nem tilthatja meg és további intézkedést sem alapíthat a felvételt készítésre. Más a helyzet akkor, ha a dokumentálás oly módon történik, hogy az akadályozza a rendőri intézkedést. Ilyen esetben indokolt lehet az abbahagyásra történő felszólítás, és annak megtagadása esetén további rendőri intézkedés is szóba jöhet.

Jelen esetben az intézkedő rendőrök már az intézkedés napján írt jelentésükben rögzítik, hogy a panaszos a többszöri rendőri felszólítást figyelmen kívül hagyta, és a felvételt készítéssel akadályozta a rendőri intézkedés eredményességét, ami megfelelő okot szolgáltatott volna az intézkedő rendőröknek arra, hogy a panaszost a felvételt készítés abbahagyására szólítsák fel. A panaszosok egybehangzóan nyilatkozzák azonban, hogy az édesapa panaszos a mobiltelefont átadta fiának, hogy iratait az igazgató rendőrnek bemutathassa, és fiát kérte meg, hogy rögzítse az eseményeket.

A rendőri és a panaszosi állítások megegyeznek abban, hogy az eseményeket a panaszosok mobiltelefonnal rögzíteni kívánták, és abban is, hogy az intézkedő rendőrök felszólították őket a felvételt készítés abbahagyására. Annak megítélésakor azonban, hogy a rendőri felszólítás jogszerű volt-e, elengedhetetlen annak ismerete, hogy a panaszosok közül ki készítette a felvételt a felszólítás idején. Jogszerűnek minősülne ugyanis a felszólítás és a telefon ideiglenes elvétele abban az esetben, ha a rendőrségi előadás szerint zajlottak volna az események – és a panaszos felvételt készítésével megakadályozta volna az intézkedés lefolytatást –, jogszerűtlennek minősülne azonban, ha a panaszosok elmondása szerint zajlott volna az intézkedés, és a fiú panaszostól vették volna el a készüléket.

Tekintettel arra, hogy az intézkedésről készült videofelvétel nem állt rendelkezésre – egyéb bizonyítási eszköz hiányában – a Testület az ellentmondást feloldani nem tudta, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszosok tisztességes eljáráshoz, valamint tulajdonhoz való jogának sérelme nem megállapítható a panasz e része tekintetében.

2) Az édesapa panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőrök nem tettek eleget a szolgálati fellépés módjával kapcsolatos, a Szolgálati Szabályzatban előírt kötelezettségeiknek, beleértve a panaszjogról való tájékoztatást is.

A beadvány szerint az édesapa panaszos az intézkedés végén elkérte a két rendőr nevét és azonosítóját. Az intézkedő r. törzsőrmester ekkor ugyan elmondta a nevét, a panaszos azonban azt nem értette, ezért kérte, hogy ismétlje meg. Ezt a kérését az intézkedő rendőr azzal utasította el, hogy neki csak egyszer kötelessége azt közölni, majd kijelentette, hogy az látható a ruházatán is. Az édesapa panaszos megpróbálta leírni az intézkedő rendőr azonosító számát, a hajnali közvilágítás miatti kedvezőtlen fényviszonyok azonban nem tették azt lehetővé. Ekkor az édesapa panaszos megkérte, hogy álljon közelebb a garázshoz, mert ott kedvezőbbek a fényviszonyok, az intézkedő rendőr azonban a kérésnek nem tett eleget.

Az intézkedő rendőrök jelentése szerint az édesapa panaszos az intézkedés végén elkérte nevüket és azonosító számukat, amit ők szóban közöltek, majd távoztak a helyszínről.

A kapitányságvezető-helyettes ír jelentésében bővebben a szolgálati fellépés módjával kapcsolatos kötelezettségek teljesítéséről. Előadása szerint beosztottai a panaszossal szembeni intézkedésük során az Rtv. 20. §-ban foglalt törvényi előírásoknak maradéktalanul eleget tettek. Az intézkedés foganatosításakor őket egyenruhájuk, azon elhelyezett névtáblájuk és azonosító jelvényük igazolta. Az intézkedő rendőrök az intézkedés megkezdése előtt a jogszabályi előírások szerint, a napszaknak megfelelő köszönést követően a gyanúsan viselkedő személyeket az intézkedés tényéről, valamint céljáról tájékoztatták – és mivel az intézkedés megkezdésekor annak eredményességét veszélyeztette – nevüket és jelvéyszámukat az intézkedés befejezésekor közölték.

Az intézkedő rendőrök meghallgatásuk során beszámoltak továbbá arról, hogy az édesapa panaszos személyazonosságának megállapítását követően – mielőtt a rendőrök az Rtv. 20. § (2) bekezdése alapján nevüket és azonosító számukat közölhették volna – a panaszos elővett egy noteszt, és a rendőröket nevük valamint jelvéyszámuk leírására utasította. Ekkor a r. törzsőrmester, valamint társa a nevét, jelvéyszámát valamint beosztási helyét a panaszossal szóban közölte.

A kapitányságvezető-helyettes jelentése szerint az intézkedés végén a r. törzsőrmester közölte a panaszossal, hogy a rendőri intézkedéssel szemben panasszal élhet, majd az Rtv. előírásainak megfelelően tájékoztatta a panasztétel lehetőségéről és annak módjáról. A tájékoztatás megadását követően a r. törzsőrmester az intézkedést befejezte, majd a rendőrök a napszaknak megfelelő elköszönést követően a helyszínről távoztak.

Az Rtv. 20. § szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az intézkedések alkalmazását követően a rendőr köteles továbbá az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni a törvény szerinti panasz lehetőségéről.

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat a Szolgálati Szabályzat tovább részletezi. A 4. § (1) bekezdése szerint „a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja”.

Jelen esetben a panaszosi és a rendőri előadás ellentmondásban van a tekintetben, hogy az intézkedés tényének, céljának közlése, valamint a panaszjogról való tájékoztatás megtörtént-e, ezt az ellentmondást a Testület további bizonyítási eszköz híján feloldani nem tudja. Megegyeznek azonban az előadások a tekintetben, hogy az intézkedő rendőrök nevüket és azonosító számukat csak az intézkedés befejezésekor, a panaszos kifejezett kérésére közölték. Az intézkedő rendőrök ezt azzal támasztották alá, hogy nevük és jelvéyszámuk közlése az intézkedés megkezdésekor annak eredményes lefolytatását veszélyeztette volna. Olyan körülményt azonban sem az intézkedő rendőrök közös jelentése, sem pedig a kapitányságvezető-helyettes részletes jelentése sem tartalmaz, ami ezt indokolta volna.

Mivel a rendőrség nem hozott a Testület tudomására olyan körülményt, ami miatt az intézkedő rendőrök nevének és jelvéyszámának közlése az intézkedés eredményes lefolytatását veszélyeztette volna, és ilyen körülmény a Testület megítélése szerint sem állt fent, a Testület úgy foglalt állást, hogy sérült a panaszosok tisztességes eljáráshoz való joga amiatt, hogy az intézkedő rendőrök nem tettek teljes mértékben eleget a szolgálati fellépés szabályaira vonatkozó törvényes kötelezettségüknek.

Tekintettel azonban arra, hogy az intézkedő rendőrök nevüket és jelvéyszámukat az édesapa panaszos kérésére közölték, és a panaszosok azt panaszbeadványukban pontosan meg tudták jelölni, a Testület a jogsérelmet csekély fokúnak ítélte.

3) A panaszos sérelmezte az intézkedő rendőrök arrogáns viselkedését, ami a fiában nagy félelmet keltett. Véleménye szerint a rendőrök az intézkedés során az empátiának, valamint a segítőkészségnek a legcsekélyebb jelét sem mutatták.

A kapitányságvezető-helyettes jelentése szerint a rendőri intézkedés hangneme vonatkozásában az intézkedő rendőrök egybehangzóan azt állították, hogy a rendőri intézkedés a panaszosok személyét, emberi méltóságát nem sértő, hétköznapi életben szokványos, pejorativitást nélkülöző kifejezések használatával, normál hangnemben zajlott. Elmondásuk szerint az intézkedés foganatosításának ideje alatt láthatóan sem a panaszost, sem a fiát nem feszélyezte a rendőrök jelenléte, rajtuk a – viselkedésük magyarázatául adott – rendőri jelenléttől való félelem vagy riadalom nem látszott. Előadták továbbá, hogy az intézkedés kezdetén segítő szándékkal érdeklődtek a panaszosok gyanús viselkedésének oka felől, megkérdezték, van-e valami, amiben tudnának segíteni.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

Jelen esetben a panaszosi és rendőri előadás ellentmondónak bizonyult. Mivel a Testület egyéb bizonyítási eszköz hiányában ezt az ellentmondást feloldani nem tudta, úgy foglalt állást, hogy a panaszosok emberi méltósághoz való jogának sérelme nem megállapítható.

IV.

A Testület a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy sérült a panaszosok tisztességes eljáráshoz való joga amiatt, hogy az intézkedő rendőrök nem tettek teljes mértékben eleget a szolgálati fellépés módjára vonatkozó kötelezettségüknek. Tekintettel azonban arra, hogy nevüket és jelvéyszámukat az édesapa panaszos kérésére közölték, és a panaszosok ez eljáró rendőrök azt panaszbeadványukban pontosan meg tudták jelölni, a

Testület a jogsérelmet csekély fokúnak ítélte.

További bizonyítási eszköz hiányában a Testület úgy foglalt állást, hogy nem megállapítható a panaszosok tisztességes eljáráshoz és tulajdonhoz való jogának sérelme a felvételkedés megtiltása, valamint a mobiltelefon elvétele kapcsán, továbbá az emberi méltósághoz való joguk sérelme az intézkedő rendőrök hangneme tekintetében.

Tekintettel arra, hogy a megállapított jogsértést a Testület csekély fokúnak ítélte – figyelemmel az Rtv. 93. § (2) bekezdésére –, a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2011. december 7.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag